

บันทึก

เรื่อง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๓ (๑) ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕

กรรมการปกครองได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๓/๖๕๖๕ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า จังหวัดสมุทรสาครได้หารือกรรมการปกครองว่า บุคคลต่างด้าวที่ได้สัญชาติไทยโดยการเข้าถือสัญชาติตามสามี และกระทรวงมหาดไทยพิจารณาอนุญาตแล้วจะมีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่ ซึ่งจังหวัดสมุทรสาครมีความเห็นว่า การได้สัญชาติของบุคคลต่างด้าวในกรณีนี้เป็นการได้สัญชาติตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘^๑ ต่างกับการแปลงสัญชาติตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘^๒ จึงไม่เข้าลักษณะการแปลงสัญชาติตามมาตรา ๑๐๓ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕^๓ จึงมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

กรรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า คุณสมบัติประการหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๓ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ คือ “มีสัญชาติไทย แต่บุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี” นั้น หมายถึง ผู้มีสัญชาติไทยตามกฎหมายทุกกรณีเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เว้นแต่บุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติจะมีสิทธิเลือกตั้งได้ต้องแปลงสัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี โดยไม่รวมถึงบุคคลต่างด้าวที่ได้สัญชาติไทยตามสามีเพราะการสมรสกับบุคคลสัญชาติไทย เนื่องจาก

^๑ มาตรา ๙ หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทยถ้าประสงค์จะได้สัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ได้สัญชาติไทยให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี

^๒ มาตรา ๑๐ คนต่างด้าวซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนดังต่อไปนี้ อาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยได้

(๑) บรรลุนิติภาวะแล้วตามกฎหมายไทย และกฎหมายที่บุคคลนั้นมีสัญชาติ

(๒) มีความประพฤติดี

(๓) มีอาชีพเป็นหลักฐาน

(๔) มีภูมิลำเนาในราชอาณาจักรไทยต่อเนื่องมาจนถึงวันที่ยื่นคำขอแปลงสัญชาติเป็นไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี

(๕) มีความรู้ภาษาไทยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๓ มาตรา ๑๐๓ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง และ

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้ง

พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ หมวดที่ ๑ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการได้สัญชาติไทยไว้ ๓ กรณี คือ

๑. การได้สัญชาติไทยโดยการเกิด (มาตรา ๗)^๔

๒. การได้สัญชาติไทยโดยการสมรส (มาตรา ๙)^๕

๓. การได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ (มาตรา ๑๐)^๖

ดังนั้น หญิงต่างด้าวซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการสมรสตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ จึงมิได้เป็นบุคคลที่ถูกจำกัดการใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๓ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕

เนื่องจากข้อหาหรือในกรณีดังกล่าวเป็นการแปลความในปัญหาข้อกฎหมายที่อาจเป็นการตัดสิทธิหรือให้สิทธิในการใช้สิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าวได้ กรมการปกครองจึงขอหารือมายังคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อจะได้แจ้งจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดต่าง ๆ ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยรับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครองและกรมตำรวจ) แล้วเห็นว่า เรื่องนี้มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่า หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติไทยโดยการขอถือสัญชาติไทยตามสามีซึ่งเป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยจะถือว่าได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติหรือไม่ ซึ่งในเรื่องการได้สัญชาติไทยโดยการขอถือสัญชาติไทยตามสามีนั้น มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ บัญญัติให้หญิงต่างด้าวซึ่งได้สมรสกับผู้ที่มีสัญชาติไทย ถ้าประสงค์จะได้สัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอถือสัญชาติไทยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ได้สัญชาติไทยให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี สำหรับเรื่องการขอแปลงสัญชาติเป็นไทยนั้นมาตรา ๑๐^๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติฯ กำหนดคุณสมบัติของคนต่างด้าวซึ่งอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยได้และมาตรา ๑๒^๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้ผู้ประสงค์จะขอ

^๔ มาตรา ๗ บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

(๑) ผู้เกิดโดยบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย

(๒) ผู้เกิดนอกราชอาณาจักรไทยโดยมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยแต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือบิดาไม่มีสัญชาติ

(๓) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒

^๘ มาตรา ๑๒ ผู้ใดประสงค์จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้าผู้ประสงค์จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทยตามวรรคหนึ่งมีบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไทย และบุตรนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่บุตรพร้อมกับตนได้ โดยบุตรนั้นได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๑) (๓) (๔) และ (๕)

แปลงสัญชาติเป็นไทยยื่นคำขอแปลงสัญชาติเป็นไทยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้แปลงสัญชาติเป็นไทยให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี และเมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรอนุญาตให้นำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทยปฏิญาณตนว่าจะมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อประเทศไทย จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าหลักเกณฑ์และวิธีการในการได้สัญชาติไทยโดยการสมรสแตกต่างจากหลักเกณฑ์และวิธีการในการได้สัญชาติไทยโดยการขอแปลงสัญชาติ ดังนั้น หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติไทยโดยการขอถือสัญชาติไทยตามสามีจึงมิใช่ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณามาตรา ๑๐๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งแล้ว เห็นว่า ตามมาตรา ๑๐๓ (๑) ที่กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งไว้ประการหนึ่งว่า “ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยแต่บุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี” นั้น ผู้มีสัญชาติไทยดังกล่าวย่อมหมายความว่า ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗^๙ โดยการขอถือสัญชาติไทยตามสามีซึ่งเป็นผู้มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๙^{๑๐} และโดยการขอแปลงสัญชาติตามมาตรา ๑๒^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แต่มาตรา ๑๐๓ (๑) มีข้อกำหนดโดยชัดแจ้งสำหรับผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติว่าต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีจึงจะเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส่วนผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดและผู้มีสัญชาติไทยโดยการขอถือสัญชาติไทยตามสามีนั้น มาตรา ๑๐๓ (๑) มิได้กำหนดเงื่อนไขในการเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งไว้แต่อย่างใด ประกอบกับเงื่อนไขในเรื่องระยะเวลาการได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จึงต้องตีความบทบัญญัติดังกล่าวโดยเคร่งครัดว่า เฉพาะผู้ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติเท่านั้นที่จะต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีจึงจะเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) จึงเห็นว่า หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทยซึ่งรัฐมนตรีได้อนุญาตให้มีสัญชาติไทยตามสามีแล้วย่อมเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยมิได้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดว่าต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีเช่นเดียวกับผู้ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติตามมาตรา ๑๐๓ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แต่อย่างใด

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้แปลงสัญชาติเป็นไทย ให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรอนุญาตให้นำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทยปฏิญาณตนว่า จะมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อประเทศไทย

ผู้แปลงสัญชาติเป็นไทยชอบที่จะขอหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทยได้

^๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔

^{๑๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการ ฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕